

HISTORICKÁ SÁGA MARTINO DEDIČSTVO

KNIHA
DRUHÁ

SEN JEDNEJ DCÉRY

FRANCINE
RIVERSOVÁ

AUTORKA CELOSVETOVOU ÚSPEŠNÉHO ROMÁNU
VYKÚPENÁ LÁSKA

SEN
JEDNEJ
DCÉRY

HISTORICKÁ SÁGA MARTINO DEDIČSTVO

SEN
JEDNEJ
DCÉRY

FRANCINE
RIVERSOVÁ

KUMRAN.SK
UKÁŽME SVOJU NÁDEJ

Americký originál
**HER DAUGHTER'S
DREAM:**

© 2010 by Francine Rivers
All rights reserved.

Vydavateľ: Published in association with the Literary agency
of Browne & Miller Literary Associates,
LLC, 52 Village Place, Hinsdale, IL 60521.
Translated by permission.

Slovenské vydanie: © 2024 KUMRAN, s. r. o.
Mýtna 62, 064 01 Stará Ľubovňa
www.kumran.sk

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná,
uložená do informačných systémov ani inak
rozširovaná (elektronicky alebo mechanicky) bez
predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Biblické citáty sú v tejto knihe citované podľa: *Biblia.
Slovenský ekumenický preklad s deuterokánonickými
knihami*. Banská Bystrica: Slovenská biblická
spoločnosť, 2008.

Preklad: Zuzana Vengliková

Jazyková korektúra: Zuzana Guričanová

Zodpovedný redaktor: Eva Štrbová

Obálka a grafická úprava: Štefan Talarovič, Ludmila Králiková

Originál obálky: © Jennifer Phelps

Foto na obálke: © Alexia Feltser/Arcangel.com

Foto vo vnútri knihy: rodinný archív autorky

Tlač: Alfaprint, s. r. o.

Prvé vydanie: **ISBN 978-80-89993-85-7 (súbor)**
ISBN 978-80-89993-94-9

Pre Jenny a Savannah

Podakovanie autorky

Väčšina románu, do ktorého sa čoskoro začítate, je čisto fiktívna, hoci sú doň vpletené útržky histórie mojej rodiny. Rukopis sa v priebehu uplynulých dvoch rokov menil, až získal podobu rodinnej ságy. Pri písaní Martinho a Hildemarinho príbehu, ktoré tvoria prvý diel, a životných osudov Carolyn a May Flower Dawn, ktorým sa venuje druhý diel, mi pomáhala viacero ľudí. Rada by som sa poďakovala každému z nich.

V prvom rade môjmu manželovi Rickovi, ktorý toto dobrodružstvo zvládol spolu so mnou. Ako môj prvý redaktor si vypočul každý variant príbehu, keď sa postavy v mojej predstavivosti ešte len formovali.

Každá rodina potrebuje kronikára a môj brat Everett zvládol túto úlohu na výbornú. Poslal mi stovky rodinných fotografií, ktoré mi pomohli dotvoriť detaily príbehu. Neoceniteľnú pomoc mi poskytla aj moja sesternica Maureen Rosiereová, ktorá mi dopodrobna opísala farmu našich starých rodičov s vinohradom a mandľovníkovým sadom. Tá mi poslúžila ako vzor pre farmu v tomto románe. O svoje zážitky z Vietnamu sa so mnou podelili môj manžel a brat.

Kitty Briggsová, Shannon Coibionová (naša dcéra) a Holly Harderová sa mi zdôverili s tým, aké to je, mať za manžela vojaka. Holly bola pre mňa veľkou pomocou. Nevieam, či na tejto planéte existuje osoba, ktorá dokáže vyhľadávať informácie na internete rýchlejšie ako ona! Vždy keď som narazila na múr, Holly ho prebořila. Vďaka, Holly!

Hollin syn, poručík americkej armády Daniel Harder, mi poskytol informácie o štúdiu strojárstva a vojenskej vedy na California Polytechnic State University. Momentálne je v aktívnej službe, preto naňho myslíme v modlitbách.

Ida Vordenbruegganová, zdravotná sestra a priateľka mojej mamy, mi pomohla dotvoriť si predstavu o dlhodobej starostlivosti o pacientov v sanatóriu Arroyo del Valle. Naša korešpondencia bola veľmi príjemná.

Kurt Thiel a Robert Schwinn mi odpovedali na všetky otázky o InterVarsity Christian Fellowship. Odvádzate skvelú prácu, páni. Len tak ďalej!

Turistická sprievodkyňa Joppy Wissinková zmenila trasu autobusu tak, aby sme sa s Rickom mohli poprechádzať po švajčiarskom Steffisburgu, rodnom meste mojej babičky.

Keď som sa v priebehu písania ocitla v slepej uličke, vždy ma z nej dostali Colleen Phillipsová, Robin Leeová Hatcherová a Sunni Jeffersová, ktoré prichádzali s novými nápadmi a dôležitými otázkami. Moja agentka Danielle Egan-Millerová a jej spoločníčka Joanna MacKenzieová ma usmernili, ako román vystavať tak, aby čo najlepšie vystihol príbeh, ktorý som chcela rozpovedať.

Ďakujem aj Karen Watsonovej z vydavateľstva Tyndale House za jej postrehy, podporu a povzbudenie a za to, že mi pomohla s modelovaním postáv. Žiadna spisovateľka sa, samozrejme, nezaobíde bez dobrej redaktorky. Ja mám to šťastie, že tá moja patrí medzi najlepšie. Vďaka Kathy Olsonovej je korektúra rukopisu skôr vzrušujúcim dobrodružstvom než bolestivou záležitosťou.

Na záver sa chcem poďakovať Pánovi za svoju mamičku a babičku. Práve ich životné osudy a mamine denníky ma priviedli k myšlienke písať o vzťahu matky a dcéry. Boli to veriace pracovité ženy. Hoci obe už zomreli, spolieham sa na prisľúbenie, že žijú a tešia sa zo spoločnosti tej druhej. Jedného dňa sa s nimi znova stretnem.

Január 1951

Draká Rosie,

volať mi Trip. Hildemara je znova v nemocnici. Ubehli takmer dva mesiace, kým mi to konečne dali vedieť. Teraz chciú, aby som im pomohla. Moja milovaná Hildemara Rose, najmenšie, najslabšie a najnesamostatnejšie z mojich detí! Odsamého začiatku bola nútená bojovať. Teraz musím nájsť spôsob; ako ju povzbudiť, aby zabojovala ešte raz.

Nie vždy som to videla, ale v poslednom čase mi Pán pripomína, kolkokrát jej pomohla tá jej odvaha a guráž. zvolila si vlastnú životnú dráhu a vytrvala na nej aj napriek všetkým nezdarom (a musím dodať, že inapriek tomu, že som ju od toho odhovárala.). Putovala za manželom z jednej vojenskej základne na druhú, hľadala si ubytovanie v neznámych mestách, nachádzala nové priateľstvá. Uplne sama precestovala celú krajinu a prišla domov, aby Bernhardovi a Elizabeth pomohla obhospodarovať pôdu Musashiovcov aj navzdory vyhrážkam, požiaru a tehlám v okne.

Čani Ti nemusím pripomínať, ako zareagovala, keď jej hrozilo rovnaké zneužitie, ktoré pred toľkými rokmi zlomilo našu milovanú Elise. Hildie mala toľko rozumu, aby vzala nohy na plecia. Moja dcéra má odvahu!

Musím priznať, že som ju vždy trochu uprednostňovala pred ostatnými. (Je niečo z toho pre Teba novinkou? Myslím si, že ma poznáš lepšie, ako ja poznám samu seba.) Od chvíle, čo moja provorodená prišla na svet, má v mojom srdci výnimočné miesto. Niclas vždy tvrdil, že sa na mňa podobá, a obávam sa, že mal pravdu. Obe vieme, akú nízku mienku mal o mojom vzhľade môj otec. Asičasne je krehká ako Elise.

Ako môže srdce jednej matky zostať chladné, keď sa o jej dieťati spoja takéto vlastnosti? Urobila som to, čo som

cítila, že treba urobiť. Odzračiatku som si zaumienila, že z Hildemary Rose nevychovám takú slabošku, akú moja matka vychovala z Elise. Teraz si však občas kladiem otázku, či som sa zachovala správne. Netlačila som na ňu príliš? Neodohnala som ju tým od seba? Dokonca ani nechcela, aby ma jej manžel požiadal o pomoc. Dovolila mu to až vtedy, keď už bolo obom jasné, že je to s ňou veľmi zlé. Škoda, že som nebola taká láskavá a veľkorysá ako moja matka a menej sebecká a krutá ako môj otec. Áno, je to tak. Uvedomujem si, že som šťastie zdedila jeho povahu. Nesnaž sa ma presvedčiť o opak, Rosie. Obe vieme, že je to pravda.

Teraz len dúfam a modlím sa za to, aby sme sa s Hildemarou dokázali opäť zbližiť. Prosím Boha, aby nám doprial viac času. Chcem, aby Hildemara vedela, ako veľmi ju ľúbim, aká som hrdá na ňu a jej úspechy. Rada by som dala náš vzťah do poriadku. Chcem sa naučiť, ako svojej dcére slúžiť. Ja, čo som sa celý život búrila proti predstave, že by som mala byť niečou slúžkou.

Začala som premýšľať nad lady Daisy - o našich popoludniach v Kew Gardens a o čaji v zimnej záhrade. Myslím, že je najvyšší čas, aby som sa o časť týchto zážitkov podelila s Hildemarou Rose... Budem Hildemare Rose vypekať všetky tie úžasné dezerty a slané pečivo, aké som kedysi podávala lady Daisy. Budem jej servírovať indický čierny čaj so štipkou smotany a milým slovom.

Ok Boh dá, svoju dcéru získam späť.

Tvoja milujúca priateľka Marta

*Hildemara
Rose*

Hildemara ležala v tme v prepotenej nočnej košeli. Ďalšie nočné potenie... Už by naň predsa mala byť zvyknutá. Jej spolubývajúca Lydia jemne chrápala. Lydia prišla do nemocnice pred šiestimi týždňami a odvtedy sa jej stav plynule zlepšoval, čo Hildemaru iba viac deprimovalo. Kým Lydia kilo pribrala, Hildie rovnaké množstvo schudla.

Dva mesiace a stále nijaké zlepšenie. Účet za liečbu každým dňom narastal a pod jeho ťarchou sa Tripove sny menili na prach. Manžel za ňou prichádzal každý deň popoludní. Včera vyzeral veľmi unavený, a nie div, keď po práci musí ešte plniť aj všetky jej povinnosti: opraviť, navariť a postarať sa o Charlieho a Carolynine potreby. Hildie si robila o deti veľké starosti. Trápilo ju, že Charlie trávi toľko času osamote a Carolyn vychováva ľahostajná opatrovateľka. Odkedy ju Trip priviezol do nemocnice, svojich detí sa nedotkla, ba ani ich nevidela. Chýbali jej tak veľmi, až jej to spôsobovalo fyzickú bolesť. Alebo to bolo iba tým, že jej *mycobacterium tuberculosis* rozožiera pľúca a ničí telo?

Odhrnula prikrývku a prešla do kúpeľne, aby si studenou vodou opláchla tvár. Čo je to za vycivenú bledú tvár, čo na ňu zíza zo zrkadla? Prezerala si svoje ostré črty, poblednutú pokožku, tmavé kruhy pod orieškovohnedými očami a mdlé hnedé vlasy po pleciah.

Umieram, však, Pane? Nemám silu bojovať proti tejto chorobe. A teraz ešte budem musieť počúvať, aká je zo mňa mama sklamaná. Naposledy mi povedala, že som zbabelec. Možno sa naozaj predčasne

vzdávam. Do dlaní nabrala vodu a ponorila do nej tvár. Ach, Bože, tak veľmi Tripa ľúbim. A tiež Charlieho a moju zlatučkú Carolyn. Som však veľmi unavená, Pane, tak veľmi unavená. Radšej by som hneď umrela než to zbytočne natahovať a zanechať po sebe iba dlhy.

To isté povedala minulý týždeň Tripovi. Želala si umrieť radšej doma než v sterilnej nemocničnej izbe dvadsať míľ od domova. Tvár sa mu pri tých slovách stiahla do bolestnej grimasy. „Nehovor tak. Nezomrieš. A prestaň sa trápiť pre peniaze. Keby prišla tvoja matka, vzal by som ťa domov. Potom by si možno...“

Nesúhlasila. Mama určite nepríde. Ešte nikdy jej nepomohla. Prieči sa jej predstava, že by mala byť niekomu slúžkou. A presne tou by sa stala – slúžkou, práčkou, opatrovatelkou a kuchárkou na plný úväzok a bez nároku na mzdu. Také niečo nemôže od matky žiadať.

Trip však svokre napokon predsa len zatelefonoval a v sobotu za ňou s Charlieom a Carolyn zašiel, aby to spolu prebrali. Hildie to povedal až v to ráno. „Tvoja matka súhlasila. Beriem si dva dni voľna, aby som pre ňu všetko prichystal.“ Mal v pláne vymaľovať pre ňu Carolyninu izbu, kúpiť peknú pohodlnú posteľ, nový bielizník a zrkadlo a možno i hojdacie kreslo. „Charlie a Carolyn budú spolu v tej menšej izbe. My budeme...“

„Nemôžem spať pri tebe, Trip. Musím byť v karanténe.“ Nedočkala vstrebať tú správu, že matka súhlasila a príde im pomôcť. „Nesmiem sa priblížiť k deťom.“ Ale aspoň ich bude počuť a hádam aj vidieť. Mama sľúbila, že príde. Mama sa k nim nastahuje. Hildie sa pri tej predstave zachvela a prišlo jej trochu nevoľno. „Budem potrebovať nemocničnú posteľ.“ Tripovi vysvetlila, ako jej má zariadiť izbu. Žiadny koberec. Radšej roleta ako záves. Čím jednoduchšie zariadenie, tým jednoduchšia dezinfekcia.

Trip tak veľmi dúfal, až jej to lámalo srdce. Pred odchodom sa k nej sklónil a pobožkal ju na čelo. „Čoskoro budeš doma.“

Teraz nemohla spať. Nevrátila sa do postele, ale sadla si do kresla pri okne a dívala sa na hviezdy. Aké to bude, žiť s mamou pod jednou strechou, nechať sa ňou ošetrovať, zveriť jej výchovu detí, nechať na ňu domáce práce, aby Trip nemusel robiť všetko? Bude ňou mama opovrhovať za to, že nebojuje statočnejšie? Ešte si len predstavila, ako leží v posteli chorá a bezmocná, kým mama preberá starostlivosť o jej rodinu, a už ju pálili oči a štípalo ju v hrdle.

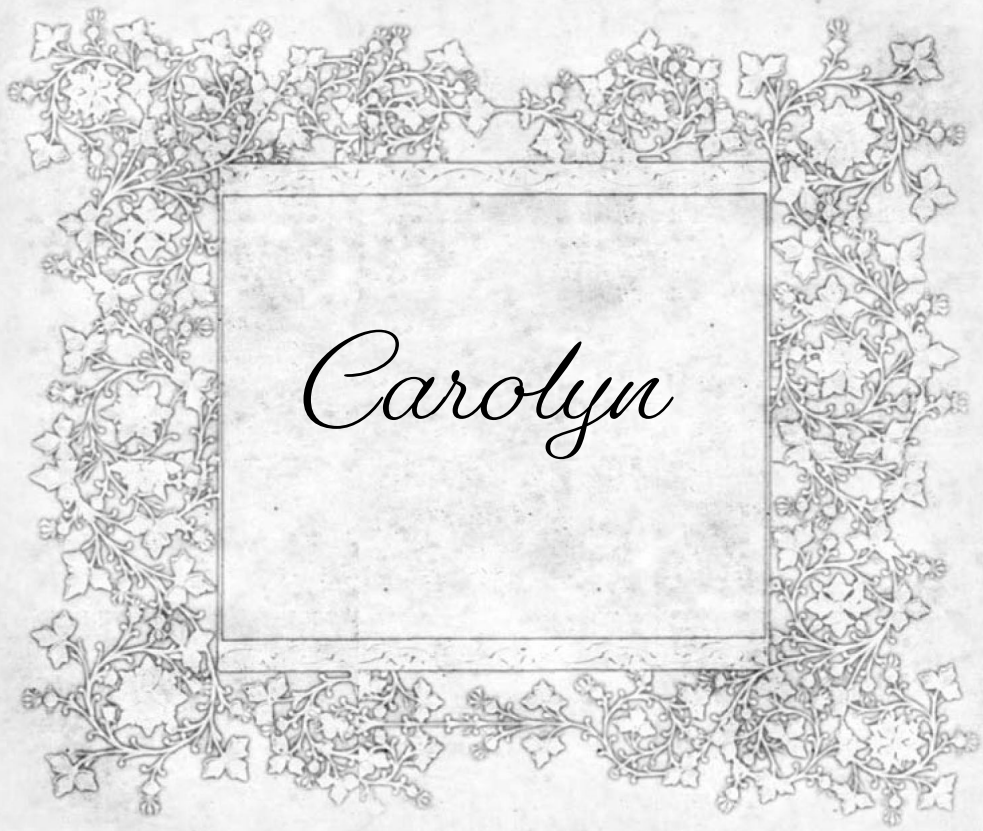
Utrela si slzy. Mama bude, samozrejme, robiť všetko lepšie než ona. Keď si to uvedomila, zbolelo ju to ešte viac. Mama vždy všetko zvládala. Dokonca aj bez ocka farma fungovala ako dobre naolejovaný stroj. Mama bude Tripovi vynikajúco variť. Charliemu dá krídla. A Carolyn naučí čítať ešte skôr, než bude mať štyri roky.

Mala by som byť vďačná, veď jej na mne záleží natoľko, že príde, aby nám pomohla. Nečakala som, že to urobí.

Keď sa na nočnom vzduchu schladila, znovu vkĺzla pod prikrývku.

Chcela byť vďačná. Áno, bude vďačná, hoci život jej bude pred očami unikať pomedzi prsty. Tak tvrdo bojovala o to, aby sa oslobodila od matkiných očakávaní, aby žila podľa vlastných predstáv a nie podľa jej neuskutočniteľných snov. Avšak prv ako naposledy zavrie oči, príde aj o tú jedinú vec, v ktorej kedy vynikala.

Mama sa stane zdravotnou sestrou. Mama ponesie lampáš.

Carolyn

Carolyn bola šťastná, že jej ocko dovolil zostať s omou Martou v Muriette, kým sa nepripraví na sťahovanie do ich domu. Keby sa bola s ním a Charliem vrátila domov, musela by každý deň chodiť k pani Haversalovej oproti, zatiaľ čo by bol Charlie v škole a ocko v práci. Takto fungovali už veľmi dlho, odkedy mamička odišla. Lenže mamička sa čoskoro vráti a príde k nim aj oma. To bude paráda!

Pokým si oma balila oblečenie do kufra a posteľnú bielizeň, háčkované obliečky na vankúše, dve prikrývky a čajový servis s ružičkami a maličkými striebornými lyžičkami do veľkej debny, Carolyn sa hrala s handrovou bábikou, ktorú od nej dostala. Oma naložila kufr i debnu na zadné sedadlá svojho nového sivého Plymouthu a potom na predné sedadlo položila dva vankúšiky, aby Carolyn sedela vyššie a cestou sa mohla dívať z okna. Oma jej dokonca dovolila spustiť okienko a vystrčiť ruku, aby cítila vietor.

K domu zabočili práve vo chvíli, keď Charlie vystupoval zo školského autobusu. „Oma!“ zvolal a rozbehol sa k nej. Oma vybrala kľúče spod črepníka na prednej verande.

V dome sa toho medzitým veľa zmenilo. Carolyn našla svoju posteľ a bielizník v Charlieho izbe. Medzi jej a bratovou posteľou stál stolík. Vošla do svojej starej izby a pozorovala omu, ktorá svoj kufr položila na novú, väčšiu posteľ. Kedysi ružové steny boli teraz svetložlté a v oknách viseli biele čipkované záclony. Okrem toho pribudol v izbe veľký bielizník so zrkadlom, stolík s lampičkou a hojdacie kreslo s vankúšmi s kvetinovým vzorom.

„Spať sa mi tu bude dobre.“ Oma si vybalila veci a uložila ich do bielizníka. Nato podišla k oknu a odtiahla záclonu. „Ale budem si musieť zvyknúť na to, že susedia sú tak blízko.“ Pokrútila hlavou a otočila sa k oknu chrptom. „Asi by som sa mala pustiť do prípravy večere. Tvoj ocko tu bude každú chvíľu.“

„Príde aj mamička?“

„Možno zajtra alebo pozajtra.“ Oma otvorila dvere do hosťovskej spálne: „Toto bude jej izba.“ Oma nechala Carolyn vo dverách izby a zamierila do kuchyne. Carolyn sa tá izba vôbec nepáčila. Bez koberca a záclon jej pripadala chladná a cudzia. Jedinú ochranu pred slnkom poskytovala stiahnutá roleta.

Carolyn vošla do kuchyne. „Mamičke sa tá izba nebude páčiť.“

„Presne takú chcela – aby sa ľahko upratovala.“

„Mamička má rada kvety na parapete a aj vo váze.“ A okrem toho vždy mávala na bielizníku zarámované fotografie.

„Mamička nemá rada mikróby,“ povedala oma a šúpala zemiaky.

„Čo sú mikróby?“

Oma sa zasmiala. „Na to sa budeš musieť spýtať svojej matky.“

Večera bola hotová skôr, ako ocko prišiel z práce. Všetci si posadali okolo kuchynského stola.

„Kedy po ňu pôjdeš?“ Oma postavila na stôl džbán mlieka a usadila sa na mamičkinu stoličku.

„Pozajtra.“

„Je toho veľa, za čo môžeme byť vďační, však?“ Oma podala obom deťom dlane, a keď ich vzal za ruky ocko, vytvorili kruh. Odkedy mamička odišla, pred jedlom sa nemodlievali. Teraz ocko prednášal modlitbu potichu a pokojne, na konci povedal *amen* a s povzdychom sa usmial. Oma sa ho spýtala na prácu a on sa rozpravil. Keď všetci dojedli, ocko poskladal riad na kôpku, ibaže oma ho vyhnala z kuchyne. „Choď sa hrať s deťmi alebo robíť to, čo zvyčajne robíte po večeri. Ja to poumývam.“

Ocko vzal Charlieho von, aby si zahádzali bejzbalovú loptičku. Carolyn sa posadila na schodíky verandy a pozorovala ich.

V ten večer mala na starosti kúpeľ oma. Prvý sa vykúpal Charlie, aby si mohol ísť robiť domáce úlohy. A kým sa vo vani plnej peny čvachtala Carolyn, oma sedela na zatvorenom záchode. Potom dala ockovi knižku, aby im čítal. Carolyn sa k nemu pritulila

z jednej strany, Charlie z druhej. Keď dočítal, oboch ich pobozkal a poslal do postele. Oma ich pozakrývala a pomodlila sa s nimi.

V noci sa Carolyn prebudila. Medzitým si už zvykla spávať pri ome. Charlie nemal v izbe strašidlá, no Carolyn si robila starosti o omu. Vykĺzla z postele, precupkala chodbou k svojej starej izbe a otvorila dvere. Oma chrápala tak nahlas, že z domu určite odplašila všetky strašidlá. Carolyn sa teda behom vrátila späť do Charlieho izby a zavrtala sa pod prikrývku. Pozrela sa na brata, ktorý spal na opačnej strane izby, pomyslela na to, že mamička sa čoskoro vráti, a s úsmevom zaspala.

Po raňajkách pozostávajúcich z praženice na slaninke a čerstvo upečených žemličiek odišiel ocko do práce. Keď Charlieho vypravili do školy, oma zdvihla Carolyn bradu: „Čo by si povedala na to, keby som ťa učesala a zaplietla ti vrkoč?“ Vzala Carolyn za ruku a zaviedla ju do svojej izby. Potľapkala po posteli, aby k nej Carolyn vyliezla. Zatiaľ čo jej oma česala vlasy, Carolyn ju pozorovala v zrkadle. Páčili sa jej omine biele vlasy, opálená tvár zbrázdnená vráskami a prívetivé zelenohnedé oči, aké mala aj mamička. Oma sa na ňu usmiala a vzala jej dlhé kučeravé plavé vlasy do dlane. „Vyzeráš ako Elise, moja mladšia sestrička. Bola pekná, veľmi pekná – ako ty.“ Keď bol vrkoč hotový, oma jej spojila vlasy gumičkou. „Hotovo. Hneď to vyzerá lepšie, nemyslíš?“

Carolyn zdvihla hlavu. „Mamička umiera?“

Oma sa na ňu usmiala: „Nie, tvoja matka *neumiera*.“ Rukou jej prebehla po vlasoch. „Musí odpočívať, to je všetko. Teraz, keď som tu ja, sa môže vrátiť domov. Uvidíš ju každý deň.“

Carolyn nepostrehla na ominej tvári takú zmes citov, akú vidala na ockovej. Oma rozhodne nebola ani smutná, ani neistá. A vôbec sa nebála. Nosila síce okuliare, avšak Carolyn za nimi videla jasné prívetivé oči, z ktorých vyžarovala istota.

Oma jej povedala, že sa pôjdu povoziť. „Musím to tu trochu spoznať, aby som zistila, kde čo je.“

„Čo také?“

„Napríklad potraviny. Pôjdeme spolu na prieskum!“ Z jej úst to znelo ako veľké dobrodružstvo. „Nájdeme knižnicu, z ktorej si vypožičiame knižky na celý týždeň. A zastavíme sa v zbore, aby som

sa zoznámila s pastorem. Tvoj ocko vravel, že už nejaký čas do kostola nechodievate, ale to sa zmení.“

„Pôjde s nami i mamička?“

„Nie, zatiaľ nie.“

Oma jazdila rýchlo a raz jej ukazovala niečo na jednej strane, raz na druhej. Carolyn tróniaca na vankúšoch si všetko všímala.

„Aha, pozri, tamto je mliekareň! Keď najbližšie pôjdeme do mesta, kúpime si tam dobrý švajčiarsky syr alebo goudu. A tamto je banka.“

Oma ju vzala na obed do bistra na hlavnej ulici. Carolyn si dala hotdog a kolu. Pred spiatočnou cestou sa oma chcela ešte zastaviť v obchodnom dome. Popozerala si všetky prístroje do kuchyne a niekoľko ich kúpila. Napokon zašli do potravín a oma naplnila veľký košík.

„Už musíme ísť domov, aby sme tam boli, keď Charlie vystúpi z autobusu.“

Na príjazdovú cestu zahli práve vo chvíli, keď sa z autobusu vyhrnuli dievčatá a chlapci.

„Dokonalé načasovanie!“ Charlie sa k nim rozbehol s výskaním. Oma sa smiala a povedala mu, že jačí ako divoch. Podala mu tašku s nákupom: „Pomôž mi s týmto.“ Menšiu tašku zverila Carolyn a sama vzala ďalšiu tašku a škatuľu z obchodného domu.

Charlie ako lovecký pes vyňuchal v taške balíček sušienok s ovocnou náplňou, otvoril ho, nabral si plnú hrst a zamieril von za kamarátmi.

Oma pobavene pokrútila hlavou: „Pripomína mi chlapcov z môjho letného cirkusu.“ Oma strhla hnedý papier z balíka a otvorila ho. „Pozri, čo som našla, keď sme boli nakupovať.“ Z balíčka vytiahla vyšívany obrus a látkové obrúsky s rovnakým vzorom. „S tvojou mamičkou budeme každé popoludnie spolu olovrantovať. Už roky som olovrant nepripravovala, ale všetky recepty mám tuto.“ Z kabelky vybrala ošúchaný kožený zápisník a položila ho na stôl. Na tvári sa jej objavil zasnený výraz. „Na privítanie jej pripravíme niečo mimoriadne.“ Šibla pohľadom na hodinky a navrhla, aby vyšli na verandu a chvíľu si posedeli na slniečku.

Keď ocko priviezol mamičku domov, oma stála na verande a držala Carolyn za ruku. Mamička vystúpila z auta, zamávala im a vošla rovno do domu. Carolyn za ňou zavolala a ponáhľala sa dnu, ale otec

jej zatarasil cestu. „Nechaj mamičku na pokoji, potrebuje si ľahnúť.“ Mamička prešla chodbou do chladnej izby s čudnou posteľou a zavrela za sebou dvere. Keď sa Carolyn pokúsila okolo ocka preklznúť, chytil ju a otočil opačným smerom. „Choď sa na chvíľu pohrať vonku, ja sa musím porozprávať s babičkou. No tak, choď už.“ Postrčil ju.

Zmätená Carolyn sedela na schodoch verandy, kým ocko nevyšiel von. Potom ju však iba obišiel, znovu nasadol do auta a odišiel.

Na verande sa objavila oma. „Tvoj ocko sa musel vrátiť do práce. Večer sa uvidíte.“

„Smiem ísť k mamičke?“

„Nie, *liebling*,“ zavrtela hlavou a pohľadila Carolyn po vlasoch. „Chceš zostať vonku, alebo mi pomôžeš s varením?“ Carolyn nasledovala omu do kuchyne.

Jej matka nevyšla z izby celý deň – iba vtedy, keď potrebovala na toaletu. A každý ďalší deň bol rovnaký. Keď uvidela Carolyn na chodbe, pokynula jej, aby odišla. Mamička s nimi nesedela pri stole, keď večerali, ani keď v obývačke spoločne počúvali rozhlasovú hru. Do jej izby smeli vstupovať iba otecko a oma. Ocko trávil za zatvorenými dverami jej izby celé večery. Vtedy oma vytiahla z poličky jednu z kníh, ktoré si požičali z knižnice, a čítala z nej deťom rozprávky.

Keď Charlie odišiel do školy, Carolyn sa hrala v záhrade. Jedného dňa natrhala narcisy, ktoré vyrástli z cibuliek, čo tam kedysi zasadila mamička. Mamička milovala kvetiny. Robili jej radosť. Keď z nich Carolyn spravila kytičku, vošla do domu a nepozorovane sa prešmykla do mamičkinej izby. Otvorila dvere a uvidela mamičku spať na boku. Po špičkách podišla až k jej posteli. Bradu mala vo výške matraca.

„Mami?“ Dotkla sa matkinej ruky. Matka otvorila oči a usmiala sa. Carolyn jej podala narcisy: „Priniesla som ti kvietky, mamička, aby si sa cítila lepšie.“

Vtom sa výraz v jej tvári zmenil. Prikrývku si vytiahla až k ústam. „Nesmieš sem vstupovať, Carolyn. Choď! Okamžite odíď!“

Dievčatku sa roztriasla pera. „Ale ja chcem byť s tebou.“

„Nemôžeš tu byť.“ Matke sa do očí nahrnuli slzy. „Choď preč, Carolyn. Rob, čo ti kážem.“

„Mamička...“ Carolyn k nej vystrela rúčku s kvetinami.

Matka sa od nej odtiahla. „Mama!“ Mamička sa rozkašľala. „Choď odo mňa preč!“ dostala zo seba pridusene. Keď sa vo dverách objavila